

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdüğü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

3

NISAN 1940
ÇARŞAMBA

Numara : 210 Sene : 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Hitler, kat'i ve büyük bir taarruz istediğini bildirdi

Bono sahtekârları yakayı ele verdi!

Sahte mübadil bonolarını nasıl hazırlamışlar ve...
**Ziraat Bankasından 50 bin
lirayı nasıl çekmişler?**
Şebekenin suç aletleri bu sabah dalgıçlar
vasıtasıyla denizden çıkarıldı

Eski Maliye Vekili Abdülhalik Renda'nın imzasını taklit ederek sahte mübadil bonoları yapan ve böylelikle Ankara ve İstanbul Ziraat bankalarından 50 bin liraya yakın para çeken şebeke nihayet bugün İstanbul polisi tarafından tamamen yakalanmış ve suç aletleri de elde edilmiştir.

Hâdisenin meydana çıkarılma-
sı hakkında son dakikada elde ettiğimiz ve hâdisenin mahiyetini tamamen meydana koyan dikkate değer tafsillatı bildiriyoruz:

IPUCU

Şebekenin satıcılarından ve ele başlarından olduğu anlaşılan Melmet Nihat Özkoyuncu Ankara'da sahte bono satarken yakalanırdıktan sonra sorguya çekilmiş ve bu bonoları İstanbul'da üçüncü no-

ter huzurunda mübadil olan bir kadın ve bir erkekten aldığını itiraf etmiştir. Bunun üzerine Ankara polisi İstanbul polisine müracaat ederek vaziyeti bildirmiştir. Polis müdüriyeti ikinci şube memurları derhal faaliyete geçmişler ve kısa bir zamanda ken-dilerine mübadil süsü veren kadın ile erkeği yakalamışlardır. Bun-lar sorguya çekilmiş ve ilkönce ketüm davranmalarına rağmen bonoları Kadıköyünde Papaz gazinosunu işleten Hüsnüden aldıklarını söylemişlerdir. Yakalanan Hüsnü ise diğer arkadaşlarını ele vermekte gecikmemiş ve Galatada Fermentecilerde hırdavatçı Arşak, klişe ve matbaacı Estelyo ve hırdavatçı Yervant arka arkaya yakalanmışlardır.

Şebekeyi bu adamların teşkil

ettikleri anlaşıldığı halde suçluları itiraf ettirmek kolay olmamış ve nihayet uzun ve kaçamaklı suallerle bu sabah ağzlarından hâdisenin hakikati öğrenilebilmiştir. Buna göre, asıl sahtekârların Galatada hırdavatçı Arşak, Kadıköyünde gazinocu Hüsnü ve Ankara'da yakalanan Nihat olduğu anlaşılmıştır.

Bir gün bu üçü böyle bir iş yapmağa karar vermişler ve üç ay evvel hırdavatçı Arşak'ın dükkânı üzerindeki bir odayı atelye haline koymuşlardır. Hüsnü ve Nihat eskiden iskân müdürlüğünde çalışmış olan Abdullah isminde bir memurla da temas etmektedir. Bunun vasıtasıyla tedavüle çıkarılmamış olan bonoların numaralarını tedarik etmişlerdir. Aynı zamanda Arşak'ın iyi tanıdığı klişe ve matbaacı Estelyoya da iş aç-

(Devamı 2 nci sayfada)

Alman harp meclisi Hitlerin reisliğinde toplandı ..

Alman tayyareleri İngiliz hava
üssüne yeni bir baskın verdiler

Paris, 3 (Husûsî) — Parisuar gazetesinin Amsterdam muhabiri Gaston Tierinin bildir-diğine göre, Berlinde Alman harp meclisi toplanmış ve bu toplantıya bizzat Hitler riyaset etmiştir.

Harp meclisinin içti-maında Alman Harici-ye nazırı Ribentrop, ha-va nazırı Mareşal Gö-

ring ve bütün yüksek as-kerî şûra azası bulun-muştur.

Toplantıdaki karar-lar hakkında verilen ha-berlere göre, Hitler, se-ri ve kat'i büyük bir ta-arruzun zarurî olduğu kanaatinde-dir.

Londra, 3 (A. A.) — Dün akşam Skapa Flov üzerine Alman tayya-releri tarafından yapılan akının hakikî bir "flasko" ile neticelendi-

ği bu sabah bildirilmektedir. Hiç-bir İngiliz gemisine mermi isabet etmemiş ve hiçbir gemi hasara uğramamıştır. Akına iştirak eden 20 Alman tayyaresinden biri düşü-rülmüştür. Vakaya şahid olan bir zatın anlatığına göre Alman tay-yarecileri sadece bombalarını ata-rak kaçmışlardır. İki sivil, evleri-nin damını delerek geçen obüs parçalarıyla yaralanmıştır. Bundan başka izinli bir asker de yaralan-mıştır.

İki Alman bombasının sahile düş-tüğü tasrih edilmektedir.

Orcade adaları valisi Ju sabah matbuata beyanatta bulunarak iki Alman tayyaresinin Almanyaya dönemeyecek derecede hasara uğ-radığını söylemiştir.

SAR CEPHESİNDE BİR HAVA
HARBI

Londra, 3 (A. A.) — Fransada-ki İngiliz umumî hava karragâhı-nın bildirdiğine göre dün sabah Sar cephesinde kraliyet hava kuv-vetlerine mensub bir tayyare bir devriye uçuşu esnasında bir Al-man keşif tayyaresinin yolunu kesmiştir. Muharebe tayyareleri düşman tayyaresini takibe başla-mışlarsa da muharebeye başlama-dan evvel kendileri de düşman tayyarelerinin taarruzuna uğra-mışlardır.

Cereyan eden şiddetli bir muha-rebe neticesinde iki Alman tayya-resi düşürülmüşse de bunların tah-rib edildiği teyyit etmemiştir.

(Devamı 2 nci sayfada)

Palto hırsız sahte üniversiteli Üniversiteden 30 palto çalan Hüsnü isminde bir genç yakalandı

Üç dört aydanberi üniversi-te talebelerinin paltolarına mu-sallat olan ve şimdiye kadar otu-za yakın palto çalan bir hırsız nihayet yakalanmıştır.

Üniversitede sık sık olan bu hırsızlıklar üzerine alınan bütün tedbirler boşa gittiğinden fen fakültesi talebesinden Hayrünni-sanın içi kitaplarla dolu olan çan-tasının çalınmasına da mani olunamamıştır. Fakat birkaç gün

(Devamı 2 nci sayfada)

Stalin - Hitler

Moskovada on sene kalan İngiliz gazete-cisinin şayanı dikkat yazısı
Bugün 4 üncü sayfamızda başladı

İtalyanın Akdenizde hâkimiyet emelleri:

Bir İtalyan gazetesi diyor ki:
Musoliniye, Akdenizde İtalyayı diğer Akdeniz devletleriyle harbe sürükleyebilecek bir hâkimiyet tesis etmek emelleri isnadı büyük bir hatadır

Roma, 3 (A. A.) — Stefani ajansından: Giornale d'Italia, Populaire gazetesinin İtal-yanın Akdenizdeki emelleri hakkındaki bir ma-kalesine cevap vererek diyor ki:
Fransız sosyalistlerinin organı, Musoliniye Akdenizde bir hegemonya tesis etmek emelleri isnat eylemekle büyük bir hata itikâb ediyor. Bi-lâkis asırlardanberi Akdenizde hegemonya sıya-seti takip edenler, İngilizlerle Fransızlardır. Ak-deniz devletlerinin kuvvetleri ile hakları arasın-

da bir muvazene vücuda getirilmesini istiyen İ-talya, kendisini bu denizde mahpus kalmak teh-likesine karşı müdafaa etmek mecburiyetindedir. İtalya gibi millî hayatlarının merkezi Akdenizde olmanın Fransayla İngiltere, İtalyanın hareket serbestisini tehdit eden birtakım araziye ve kontrol üslerine sahiptirler.

Cebelüttarikla Süveys ve Bizerte'li ve Fransa ile İngiltere tarafından Suriye ve Filistin'de ihdas edilmiş olan üssübhürleri zikretmek kâfidir.

4 Mart 1941 de

Beyaz saraya kim taşınacak?

Amerikaya üçüncü defa yine Ruzvelt mi Cumhur Reisi olacak?

Velsin avrupaya yollanışı bir intihabat manevrası imiş!

Amerika Birleşik Cumhuriyetlerinde, Cumhurreisinin ehemmiyeti diğer bütün demokratik memleketlere nazaran çok daha fazladır. Onun üç fonksiyonu vardır. Evvelâ halka karşı bütün devlet teşekkülünün mümessilidir, kral gibidir. Saniyen en büyük icarî makamdır, salisen başvekilidir. Yani kabinenin reisidir. O nazırlarını işe başlatır, tayin eder. Dört senelik vazife müddetince hemen hemen hiç değişmez. Kongre ve âyan, sadece teşriî işlerle meşgul olurlar. Reisi-cumhur dahilî ve haricî siyaseti idare eder. Katî değişiklikler ancak yeni bir reis seçilmesi vâkı olabilir.

Bundan dolayıdır ki, 4 mart 1941 de Beyaz Saraya kimin taşınacağı sadece Amerika için değil, bütün dünya için çok şumullu ve büyük bir ehemmiyeti haizdir.

Reisicumhur namzetleri, parti-ler yani demokratlar ve cumhuriyetçiler tarafından tesbit edilir. Zira bugün Amerikada bütün Amerika tarihi müddetince de olduğu gibi ehemmiyetli bir üçüncü parti yoktur. İntihabat sonbaharda olacağından mahallî parti teşekkülleri namzetlerin tayini için şimdiden içtimalar yapmaktadır. Yazın her iki parti de memleket mikyasında bir toplantı yapıp kat'î intihabat listesini tanzim edecekler.

Bu intihabatta mücadele şu veya bu partinin zaferi için yapılmıyacaktır. Bahis mevzuu Ruzveltin sosyal siyaseti yani "Nev Deol" dir. Bu şey, partilerin takip ettikleri istikametleri tamamen sarstı ve ehemmiyetten düşürdü. Amerikada partiler artık topluluğun mantığını, temsil etmedikleri için bugün halkın iradesi Vaşingtonda çarpışan binlerce menfaat grupları halinde tezahür etmektedir.

Bunların içinde iktisadî gruplar, âyanda veya diğer bir müessesedeki bir adamın etrafında toplanmış gruplar, meslek birlikleri, herhangi bir kanunu terfî edenler, hususî bir mıntakanın veya endüstri şubesinin menfaatlerini güden gruplar, mahallî âmirler ve bunları makamlarından devirmek isteyenler vardır.

Memleket siyasi cephenin aydınlanmasını arzu etmektedir. Sokak adamı "Nev Deol" un işlerinin ve sosyalizasyonun devamını istemektedir. Büyük sanayi vergilerin azaltılmasını ve işçi sınıfının gittikçe kuvvetlenen teşkilatlarına karşı himaye edilmesini talep etmektedir. Muhafazakârlar devlet kredilerinin ve iş temini ve âmmen menfaatleri için ihtiyar edilen muazzam masrafların azaltılmasını istemektedirler. Çiftlik sahipleri ise istikraz istiyorlar. Gümrüklerin arttırılmasını ve fazla mahsulün sürümünün emniyet altına alınmasını istiyorlar. Maamafih bütün bunlara rağmen ziraatçı hiçbir plânlaşma yoktur. Memurlar ve küçük politikacılar, partilerinin zaferini istiyorlar. Herkes sulh, yahut hiç değilse harbe karışmamağı istiyor.

Liberal kuvvetlerin yanında Reisi-cumhurdan başka rehber yoktur. Memleketin gayet süratle ve âni olarak sanayileşmesi yüzünden meydana çıkan muazzam içtimai meseleleri Ruzvelt kadar yavaş adım, adım ve ananevî kanunu esaslı çerçevesi dahilinde kavrayan hiç kimse çıkmamıştır. Haricî siyasette kül halinde halkın hissiyatını tanıyan ve dar düşünceli muhtelif kuvvet gruplarının tesiri altında kalmıyarak halkın menfaatlerini tahakkuk ettiren Ruzveltten gayri bir ikinci şahıs yoktur.

Muhalefetin de hakikî rehberi yoktur. Cumhuriyetçiler partisi 1932 yılındaki mağlubiyettenberi kendisini adanıklı toplu-

yamamıştır. Sonuncu kongre intihabatında onun kazandığı muvaffakiyetler bir partinin devamı ve uzun zaman kuvvetli kalmasını istemiyen müntehiplerin bu ananevî sevkî tabisiile izah edilebilir. İşte bu noktadan çıkarak hem "Nev Deol" e hem de Ruzvelte her zaman pek de temiz olmıyan bir şekilde hücum edilmektedir.

Memleketin reaksiyonları bu partinin arkasında mevzi alıyorlar. Staline karşı umumî bir nefret uyandırmaya çalışıyorlar, Ruzvelt de dahil olduğu halde işlerine gelmeyen herkese komünist damgasını yapıyorlar. Kongrede "Amerikalı olmıyan faaliyetlerin meydana çıkarılması" maksadıyla tayin edilmiş "Dies Comitee" sinin yardımıyla "gizli faaliyetler" meydana çıkarıyorlar. Hükümet idaresinde "totaliter temayüller" olduğunu iddia ediyorlar.

Fakat şimdiye kadar bir program etrafında birleşemedikleri ve aralarında sevilen ve muktedir siyaset adamları bulunmadığı için düşmanın teşebbüsü ele almasını beklerler ve ondan sonra istikametin inkışafı için çalışırlar.

Bu düşman esasda Ruzvelt'tir. O parti mücadelelerinde ve menfaat çarpışmalarında esas şahsıyettir. Liberal ekseriyet partisi sayesinde üçüncü defa seçilmek yahut kendi şahsî taraftarların dan olup sekiz senelik mesaisini devam ettirebilecek kabiliyette bir siyaset adamının seçilmesini tavsiye etmek suretile bu cephele aydınlatılabilecek yegâne insandır.

Fakat Ruzvelt susuyor. O intizar halindedir. O repörtaj muharirlerine sordukları suallerle yalnız şahsen kendisinin değil, bütün memleketin canını sıktıklarını söylüyor. Taraftarlığını veya aleyh tarlığını izhar etmeden Visconsin ve Illinois devletlerindeki taraftarlarının orada nisanda yapılması mutut olan hazırlık seçimi listesine isminin yazılmasına müsaade etmektedir.

Visonsin ve Illinoisde nisanda yapılacak olan hazırlık intihabatı neticeleri Ruzveltin seçilmesi şansının ne kadar kuvvetli olduğunu gösterecektir. Ruzveltin orada zaferi kazanacağına şüphe edilmemelidir. Maamafih, kendisinin, namzetliği bir diğer şahsa devretmesine imkân olduğunu gözönünde tutmak lazımdır. Bu iş olacaksa bu şahsın kim olacağı meselesi de onun sırrı olarak durmaktadır. Vaşingtonun gözü açık müşahideleri ya baş müddeiumumî Jackson veya yahut malî mahkeme hâkimlerinden "Duglas" ın olacağını tahmin ediyorlar. Her ikisi de "Nev Deol" a Ruzvelt'e çok yakından ve beraber çalışmış şahsiyetlerdir. Bütün bunlara rağmen bunlardan hiç birisi memleket mikyasında tanınmış şahsiyet değildir, Maamafih Ruzveltin müza-

Ruzvelt'in bir karikatürü

hareti ve iyi idare edilen bir intihap faaliyeti ile bu noksanın telâfisi mümkündür.

Ruzveltin bir defa daha seçilmesine engel olacak güçlükler pek muazzamdır. Ruzvelt bizzat kendisi de bunu gayet iyi bilmektedir. Yani Teodor Ruzvelt 1912 de bu tecrübeyi yaptığı zaman fena netice almıştı. O her halde Amerikada bugün dahi muvaffakiyetliğe mahkûm sayılan üçüncü bir partinin lideri olarak bu tecrübeyi girişmişti.

Şimdiye kadar 27 Reisicumhurdan yalnız 9 tanesi iki defa seçilmişlerdir. Üçüncü bir defa seçilmek kanunu esasî ahkâmına mugayir olmamakla beraber halkta buna karşı kuvvetli bir aleyhtarlık hissi vardır. Ve hükümetin muarızları da bu vaziyetten kurnazca istifade etmektedirler. Aynı şahsın üçüncü defa seçilmesi şimdiye kadar vâkı değildir. Bu ananeve muhalifir ve bu vaziyet diktatörlüğü andırıyor, şeklinde şayialar etrafa atılmaktadır.

Küteller için en büyük ehemmiyeti haiz olan mesele iktisadî vaziyettir. Ruzvelt ilk defa reis intihap edildiği zaman memleketi Hover zamanında vepresyondan çabukça kurtardığı için ikinci defa seçilmesi tabii idi. Fakat bu arada bir aksi tesir oldu. Ve memleket iktisadiyatı ancak harbin patlayışındanberi ve gayet yavaş olarak kendisini bu tesirden kurtarmaya başlamıştır. Fakat bu seyrî gayet yavaş gidiyor. Çünkü mütteliklerin bellibaşlı mühim olan siparişleri henüz alınmamıştır. Maamafih ihracat işleri çok gerilemiştir. Hatta pamuk vesaire gibi bazı maddelerin ihracatı tamamen durmuştur. İntihaba kadar bu sahada daha birçok değişiklikler olabilir. Hele Avrupanın silah siparişleri muhakkak ki, memleket iktisadiyatını hızlandıracaktır.

Ruzveltin üçüncü defa seçilmesine engel olan âmiller karşısında bir de müsbet taraf vardır. O da Ruzveltin haricî siyasetidir. Halâ ki diktatörlere karşı anti sempatisine rağmen onun şahsî büyük bir ekseriyet için Amerikanın Avrupa harbine karışmasına karşı en kuvvetli bir garantidir. Amerika Birleşik devletlerinin Uzak Şarktaki politikası açıkça görülmüyor. Birçoklarının kanaatine göre, Pasifik Okyanusunda harp ihtimali, Avrupadaki harbe karışmak ihtimalinden çok daha kuvvetlidir. Fakat bunlar şimdiye kadar gayet yavaş ve gayri vazih bir şekilde inkışaf etmektedir. Ve intihabat üzerinde büyük tesirler yapacak vaziyette değildir. Bunun içindir ki, bu meselelerin burada tetkikine lüzum yoktur. Ruzveltin üçüncü defa seçilmek istediğinin biricik âlameti olarak gösterilebilecek şey onun son haftalar zarfında yaptığı sulh manevrasıdır.

Yılbaşında dinî rehberlere gönderdiği elçilerin ilk gayeleri, onları kendi tarafına kazanmaktır. Gerçek Summer Velsin misyonu ve gerekse Vatikan nezdinde daimî bir mümessilin tayini, memlekette iyi bir tesir uyandırmak maksadına matuftur. Maamafih, bu sulh manevralarını da sadece intihap için yapılmış saymamak lazımdır. Eskidenberi tam bir i-

DEN SONRA GELEN Haberler

Çemberlâynın nutku nasıl karşılandı?

Roma, 3 (A. A.) — B. Çemberlaynın nutkundan bahseden Romanın siyasi mahafilî nutkun bilhassa mütteliklerin ablukayı daha ziyade sıkılaştırmağa azmetmiş olduklarına ve her çareye başvurarak iktisadî sahada Almanya aleyhindeki faaliyetini arttırmağa karar vermiş bulunduklarına dair olan kısmını tebarüz ettirmektedirler.

Bu mahafil, İngiliz başvekilinin bu beyanatının beynelmilel vaziyetin inkışafı sahasında belki de kat'î bir safha teşkil etmekte olduğu mütalesimdir.

İtalyan siyasi mahafilî, bitarafıların ticaret hürriyetini tahdid eden tedbirlerin teşdid edilmesi ihtimalinden bahsetmektedirler.

Aynı mahafil, mütteliklerin Almanyanın komşuları olan memleketler ithalatını, muayyen istatistiklere göre hesap edilmiş olan ihtiyaçları esas itihaz edilmek suretile, kontenjanmana tâbi tutmak projelerini şiddetle tenkid etmektedirler.

Vaşington, 3 (A. A.) — B. Çemberlaynın mütteliklerin ablukasının teşdid edileceğine dair olan beyanatı, Amerikan mahafilini mütteliklerin

Nazi tehdidini mümkün olduğu kadar süratle ortadan kaldırmağa azmetmiş olduklarına ikna etmiştir.

Çemberlaynın nutkunun edası, müşahideleri hiç te hayrete düşürmemiştir. Amerika gazeteleri, abluhanın birkaç gündenberi teşdid edilmiş olduğundan bahsetmektedirler.

Siyasi mahafil, mütteliklerin davasına karşı sempati göstermekte ve Londra ile Parisin harbin idaresi hususundaki azimkârlıklarını müsait surette karşılamaktadır. Halbuki abluha, Amerikanın Avrupa ile olan ticaretinin hürriyetini birtakım tahdidata tâbi kılmıştır.

Siyasi mahafil, İngilterenin bitarafılarla birtakım itilâflar akdetmek suretile bitarafılarla Almanya arasındaki ticaret işlerini tanzim etmesini memnuniyetle karşılamaktadır.

Bu mahafil, mütteliklerin takip etmekte oldukları ahval ile bitaraf gemileri torpille

KADARGELE Haberler

İtalyayı endişeye düşüren neşriyat

BİR KAC SATIRLA HADİSELER

Danışık

* Romanya meclisi tarafından Ana dolu zelzele muntakasında bir Türk köyü inşa ettirilmesi hakkında verilen karar münasebetle, Romanya Başvekil Tataresko ile Başvekilimiz Doktor Refik Saydam arasında, keyfiyetin bildirilmesi ve tezekkürü mü tazammun telgraflar teati edilmiş ve bu telgraflar aynı zamanda Türk - Romen dostluğunun sağlanmasını ve ahvalatın anılan hissiyatın izharına vesile teşkil etmiştir.

* Son günlerde yağmurlardan ve karların erimesi yüzünden Yeşil - mak nehri taşmış, Döğmetepe, Tur - hal ve Pazar nahiyelerinin birçok köyleri su altında kalmıştır. Halk başta köylere nakledilmiştir. İnsan ve hayvan zayıfları olmuştur. On beş bin dekar arazi sular altında kalmış - tur.

* Şehrimizdeki kız liseleri idare - leri tarafından, talebe sağlarının kıvrılmağa ve bukle yapmağa müsait olmayacak tarzda kestirilmesi me - burietü konulmuştur.

* Yapılan tetkikler neticesinde, bugünkü et fiyatlarının geçen sene - nin aynı aylarına nazaran yüzde 20 yükselmiş bulunduğu anlaşılmıştır. Ancak belediye, bu fiyat yükselişinin bir ihtikâr mahiyeti arz etmediği mü - lahazasındadır.

* Cumhuriyet gazetesinde Konya - lı İbrahim Hakkıya dair bazı vesika - lar negredilmesi üzerine açılan da - va bu sabah altıncı asilve mahke - mesinde neticelenmiş ve gazete u - mumi neşriyat müdürü Hikmet Mü - şinin 4 ay hapsine, 25 lira ağır pa - ra cezasına mahkûmiyetine karar ve - rilmiştir. Bundan evvel hükmedilmiş müceccel mahkûmiyetler de infaz o - lunacaktır. Karar kabili temyizdir.

* Şeker fiyatlarına zam yapılması üzerine intikar yoluna sapan ve eli - rinde mevcut olan stok malları bi - diririven gecer tacirleri için tahkik ve tesviki hakkında İktisat Ve - kâleti tarafından İstanbul vilâyetine verilen emir üzerine şehrimiz zabıta - sı sıkı bir faaliyete geçmiştir.

* Muhallif gecer tacirlerinden mü - rekkep kalabalık bir grup peyderpey müduriyete çağırılarak fiyatlara zam yapıldığı vakit ellerinde stok malın hakikaten mevcut bulunup bulunma - dığı araştırılmağa başlanmıştır.

* İstanbul Cumhuriyet Müddeiumu - misli Hikmet Onat bu sabah adliye salonlarını ve koridorlarını teftiş et - miş, buralarda mekteplerinden ka - çarak dolan ve "Afroditi" den kı - kan davalar gibi bazı muhakemeleri dinleyen talebeleri görerek memurla - ra yakalatmıştır. Talebelerden bir kısmı kaçmak istemişler ve bu yüz - den koridorlarda bir kovalamaca ol - muştur. Müddeiumumi bizzat bazı ta - lebelere yaptıklarını doğru olmadı - ğını söyleyerek derhal mekteplerine gitmelerini tavsiye etmiştir.

* Bir hafta evvel İsviçrenin Luga - no şehrinde toplanan beynelmîlel parlâmentolar birliği konseyindeki murahhaslarımız Seyhan mebusu General Naci Eldeniz ve Elâzığ mebusu Fazıl Ahmet Aykaç bu sa - bah Sempion ekspresle gelmiş - lerdir.

* Çatalca'nın Haraççı köyünde ter - siliğe ed - Abdullah Kızı Kâmilinin ü - tuteyi koyduğu atelerden elbiseleri tutuşmuş, zavallı etrafın yetişlin - ceye kadar alevler içinde kalarak vü - cudunun her tarafı yanmıştır. Kız - ın çığırın acı feryadlarına yetişen köy - halkı onu kull olan elbiselerin içinde ve derhal bir otomobilde koyarak Ha - nekî hastanesine göndermişlerdir.

* Fakat zavallı kısa bir müddet son - ra ölmüştür. Adliye doktoru Salih Hacıoğlu bu sabah hastaneye giderek cesedi muayene etmiş ve gömülme - sine izin vermiştir.

* Mübâdil bonolarını taklid ederek yaptıkları kâğıtlarla sahtelerini basan ve Ziraat Bankasının muhtelif gube - lerinden binlerce lira çeken sebeke - nin mahiyeti nihayet bu sabah İstan - bul polisi tarafından meydana çıka - rılmıştır. Yapılan tahkikatla zan al - tında bulunan suçlular bu sabah it - tifa bulundular ve bonoları imal ettikleri yer ve kâğıtların nerede imal edildiğini söylemişlerdir.

* Kumun üzerine derhal buralara me - murlar gönderilmiş ve taharriyat ya - pılması bildirilmiştir.

Askerî tedbirlerin sebebi neymiş?

Fransız ve İngiliz gazetelerinde, İtalyan sahillerine ecnebi donanmaları tarafından yapılması muhtemel hücumlara dair tehditkâr plânlar çıkıyormuş

Roma, 3 (A.A.) — Dün nazır - lar meclisinde itiraz edilmiş olan kararlar arasında milletin harp için organize edilmesi içinin gerçevesi dahilinde alınmış olan tedbirleri tebarüz ettiren gazete - ler, bilhassa umumî ve hususî cemiyetlerin ve kadınlarla 13 yaşını geçmemiş olan sâgirler de dahil olmak üzere askerî mükellefiyete tâbi olmayan vatandaşların sivil seferberliklerine müteallik olan kanun lâihyasına işaret etmekte - dirler.

Gazeteler, modern harbin tam ve topyekûn bir harp olduğunu ve sivil ve askerî faaliyetler ara - sında bir hattıfasıl çizmenin müm - kün olmadığını yazmaktadır:

"— Harp, cephe yapılır. Fak - kat düşmanın tayyareleriyle bom - bardıman yapabileceği memleket dahilinde de birtakım müdafaa tertibatını istilzam eden faaliyet sarfı suretile bu harbe müdaheret etmek icâbeder. Binaenaleyh

harp halinde askerî seferberliğin sivil seferberliğe müterafik ol - ması icâbeder."

Gazeteler, bundan başka deniz kuvvetlerine ve deniz topçu kı - taatına tevdi edilmiş olan tesisat ve faaliyetlerin inkişafını temine matuf olarak nazırlar meclisi ta - rafından itiraz edilmiş olan ted - birlerden de bahsetmektedirler: "Bazı Fransız ve İngiliz gazete - lerinde İtalyan sahillerine ecnebi donanmaları tarafından yapıla - sı muhtemel hücumlara ait ola - rak intişar etmiş olan tehditkâr plânlar dolayısıyla bu tedbirlerin itihâzı zarurî görülmektedir."

Nihayet millet ordusunun ten - aiki gerçevesi içerisinde diğer bir tedbirin de itihâz edilmesi icâbe - der.

Nazırlar meclisi tarafından it - tihâz edilmiş olan bu tedbir, çe - hir ve köylerde evlerin etrafında - ki demir parmaklıkların yıkılıp hükûmete satılması lüzumunu nat - ık bulunmaktadır.

İngiliz kabine - sinde değişiklik yapılacak

Tadilat bilhassa harp kabinesinde olacak

Londra, 3 (A. A.) — "Daily Mail" gazetesinin siyasi muharri - rinin kanaatine göre Çemberlayın pek yakında nazırlar arasında mü - him bir değişiklik yapılacağını ilân edecektir. "Bu değişiklik bilhassa harp kabinesinde yapılacaktır."

Millî müdafaa nazırları arasında su şekilde bir değişiklik yapılacağı zannedilmektedir:

Nazırlardan biri hükûmetten ay - rılacak ve bir diğeri de başka bir vazifeye tayin edilecektir. Diğer cihetten harp kabinesine dahil olmayan nazırlar arasında da becaisler yapılacaktır.

Millî Şef

İngiliz sefiri ile bir buçuk saat görüştüler

Ankara, 2 (A. A.) — Reiscum - hur İsmet İnönü bugün İngiltere Büyükelçisi Sir Knatchbull Hages - sen'i kabul buyurmuşlar ve bir buçuk saat kadar görüşmüşlerdir. Mülâkat esnasında Hariciye Ve - kili Şükrü Saracoğlu da hazır bu - lunmştur.

KOMEDİ FRANSEZ TEMSİLİNDE

Ankara, 2 (A.A.) — Komedi - Fransez artistleri tarafından bu akşam verilen Andromaque pi - yesinin temsili esnasında Reisi - cumhur İsmet İnönü halkevi ti - yatrosunu şereflendirmişler ve temsilden sonra artistlere ilti - fatta bulunmuşlardır.

Almanya harp mal - zemesi yollamakta devam ettikçe

Sovyet - Alman münasebatı düzelemeyecek

Vaşington, 3 (A. A.) — Sovye - t sefiri Oumansky, Amerika harici - ye nazırı Hull ile bir saat görüş - müş ve bu görüşmenin sebebleri - ni izah etmekten imtina etmiş - tir.

Mumaleyle, sadece Amerika ha - ricieye nezareti nezdinde hiçbir te - sebbis yapılmamış olduğunu söy - lemştir.

Hull, matbuat mümessillerine beyanatta bulunarak B. Oumansky ile yapmış olduğu görüşmenin A - merika ile Sovyet Rusya arasın - daki münasebetlerin heyeti mec - muası hakkında cereyan etmiş ol - duğunu beyan etmiştir.

Hull, Amerikan tayyareleri ile tayyare imaline varıyacak itidat maddelerinin ihracı üzerindeki ma - nevi ambargonun Finlandiya'da si - vil ahaliyi bombardıman etmiş o - lan Sovyetlere karşı tatbik edil - gelmekte olduğunu söylemiştir.

Mumaleyle, bu meselenin son görüşme esnasında konuşulmuş ancak hiçbir karar itihâz edilme - miş olduğunu ilâve etmiştir.

MÜLAKATA VERİLEN EHEMİYET

Nevyork, 3 (A. A.) — Cordell Hull ile Sovyetler Birliği sefiri Oumansky arasında yapılan mülâ - kat, Vaşingtonun diplomatik mah - felleriinde mülâka ile karşılanmıştır.

Nazırla sefir, bu mülâkat hakkın - da hiçbir sev - sölmek istememek teyseler de iyi haber alan mahfel - lerde zannedildiğine göre Hull Moskova zayıf memleketler için fiili bir tehlike teşkil ettiği ve Sovyetler Birliği askerî mahiyet - te olan egvayı Almanya sevk - meğe uğrattığı müddetçe Vaşing - tonla Moskova arasındaki münase - betlerin ıslahı güçlikle kabul ola - bileceğini sefere söylemiştir.

No.72

Yazan: SPENSER VILYAM.

Deñil Herald'ın on senelik Moskova muhabiri

Spencer Williams, Moskovada on sene bulunmuştu. Sovyet hükümet erkânına mensub sayısız ahabları vardı. Bugün İngilterede bulunan bu siyasi muhabir, Hitler - Stalin paktının iç yüzünü anlatacaktır:

25 Ağustos 1939 senesinin gece yarısında, diplomatlardan ve gazetecilerden mürekkep bir grup Moskovanın tesrinievvel tren istasyonuna doğru gidiyorlardı. Grupun içinde ben de bulunuyordum.

Bizi, Oğru polisinden halktan eser bırakmadığı Tesrinievvel istasyonunun, bir plâtförmüne götürdüler.

Biri İngiliz, diğeri Fransızlardan mürekkep subay grubu "Kızıl ok" Leningrad ekspresinin, hususi iki vagonu önünde duruyorlardı.

Bunlar müttetiklerin bir kaç hafta evvel Sovyetler nezdine gönderdikleri askeri heyete mensub zevattı.

Canları sıkılmışa benziyordu.

Senelerdenberi, Fransa, İngiltere ve Rusya arasında bir pakt yapılmasına uğraşıldığını her halde gazetelerde okumuşsunuzdur.

Müzakereler bazan inkıta uğramak istidadını gösterir, tekrar yoluna girer gibi olur, yine bir muvaffakiyetsizlik karşısında kalırdı... Ve böyle olduğu halde yine müzakerelere devam olunurdu.

Sovyetler, ciddi bir müzakere için iki heyet gönderilmesini istemişti. Fransa ve İngiltereden derhal iki heyet hareket etti. Rusya ya geldikleri günün onuncu günü gerçi bir pakt imzalanmıştı. Fakat herkesin dilinin tutulmasına sebebiyet veren bu pakt, müttetiklerle değil, Almanya ile imzalanmıştı.

Ribentrop, İngiliz ve Fransız heyetlerinin burunları önünde havadan düşer gibi Moskovaya gelmiş ve hayli zamandan beri gizli süren Nazi - Sovyet anlaşmasını imzalamıştı.

İşte Hitler, bu sayededir ki, kimseden çekinmeden ordularını Polonya üzerine saldırttı.

Tesrinievvel istasyonunun plâtförmünde alkış sesleri görüyorluduk. Herkes birbirine aynı suali soruyordu: "Bizi teşyi etmek için, Stalin neden bir mümessil göndermedi? Bu siyasi nezaket yapılmıyacak mıydı?"

Hayır! Tam hareket edeceğimiz esnada kızıldorunun erkânharbiye reis vekili general Smorodinov, yanında kalabalık bir zabıt grubu bulunduğu halde plâtförmaya geldi. Vedamı gayet soğuk bir şekilde yaparak tren kalkmadan gitti.

Fakat tuhaf bir tesadüf oldu. Tren düdüğüne cıkarak uzaklaştıktan, arkalarına döndüler ve birbirlerine bakarak kahkahalarla gülmeye başladılar.

Benim plâtförmünden onları gözetlediğimi unutmuş olacaktılar. Şüphe yok ki, bu sevinç tezahürü Hitler - Stalin paktının imzalanmış olmasından ileri geliyordu.

Stalin mademki Hitlerle anlaşmıştı, müttetiklere karşı neden müstait davranır gibi görünmüştü? Ordusunu Nazilere saldırtacağı halde neden onlarla el ele verdi?

Bu suallere cevaplarım hazır; İngiliz - Fransız askeri heyetleri ile o gece plâtförmde görüştüğüm sonra, düşüncelerimde yanılmadığım gördüm.

Soförime, ihtiyat tedbiri olarak o gece izin vermiştim. Bu cümle biraz tuhafınıza gidecektir, lakin Rusyada yaşamış olan biri bunun hiç de garib bir şey olmadığını bilir.

Bir muhbirle randevum bulunduğu zaman, mutad ağıdım olduğu üzere onu kendi kullandığım otomobilime alırdım. Moskovanın sessiz sokaklarında otomobili süren, o anlatır, ben dinlerdim.

Otomobilde sizi kimse dinliyecek; hele gece olursa, görünmezsiniz bile.

O geceki yolcum malumatlı bir Sovyet muhbiriydi.

Moskovanın sessiz ve ıssız sokaklarında ilerlerken, Hitler - Stalin paktı hakkında bana izahat veriyordu.

Stalin, Almanya ile pakt yapmayı 1933 senesindenberi arzu ediyordu. O zaman üçüncü Rayh yeni doğmuştu.

Hitler Almanyasının kuvvetletini gördükçe bu proje daha yakından ve dikkatle tetkik edilmeğe başlandı.

Bu pakt, Sovyetlerin haric siyasetlerinde başlıca arzuları idi ve çok gizli tutuluyordu.

Pravda ve onun gibi diğer Sovyet gazetelerinin nazilik aleyhine

atıp tutmaları göz boyacılarımdır başka bir şey değildi.

Nazizm ve Stalinizmin el ele vermesi emareleri, 1933 kânunı evvelinde, Berlindeki Sovyet sefirine varılan muamelelerden itibaren başladı.

Sir Nevil Henderson bunun 939 ilkbaharından itibaren başladığını söyler.

Molotov Avrupadaki paktlardan bahsederken şöyle demişti:

"Bir şeyi ucuz bir fiatla almak isterseniz, başka bir mağazadan daha ucuza alabileceğinizi satıcıya göstermelisiniz."

Stalin bu suretle, Hitlerle müzakere bulunurken, müttetiklerle de müzakere ediyordu. Hitler bu vaziyette işbirliği yapabilmek için ağır tekliflerde bulunamazdı.

Stalin acele ediyordu; Nazilerin onunla pakt yapmak istediklerini biliyordu, hoş, bunu kendisi de can ve gönülden arzu ediyordu.

Dünyanın altıda birini idare eden bu adam kurnazdır vesselâm!

YEGANE KORKUSU

Stalinin, senelerdenberi, büyük bir harb beklediğini söylerler. Büyük devletlerin gittikçe kuvvetlenmelerini, kendisinin de gittikçe zayıfladığını hissediyordu. Stalin şöyle düşünüyordu:

"Sovyet Rusya büyük bir harbe girerse, kuvvetsiz olduğu - muzu yalnız büyük devletler bilmekle kalmıyacak, içimizden bile, bizi ezmek için, onlarla birlikte hareket edenler bulunacaktır. Müttetikler cephesine geçerek, Hitler orduları memleketimizde yürümek - ten çekinmeyeceklerdir. Bundan dolayı istikbalde vukubulacak olan bir harbe girmeye dikkat etmelisiniz."

Stalin bunu Kremlin sarayında, hükümet erkânı ile 1939 temmu - zunda görüştüğü zaman söylemişti. Bu haberi bana bir diplomat vermişti.

Moskovada bulunan birçok sefirler de, Sovyetlerin esrarengiz hatırı hareketlerini daimi bir temasta keşfetmeye uğraşırlar.

Maamafih, Hitler Stalinin beklediği teklifi yaptı. Bu Polonyanın yarısını almak ve Baltik denizinde serbestçe hareket edebilmektir.

Sovyet - Alman paktından bahsunduğu sırada bu paktın gizli tarafları da olduğu, Sovyetlerin icabında Almanlara garb cephesinde askeri yardımda bulunacakları söyleniyordu. (Devamı var)

"Mendez isminde biri; bir kızla nişanlanacaklardı; halbuki kız başka bir adamla kaçtı. adamı yakaladılar; Mendezin elinde bir bıçak vardı."

Don Joze:

"Doğru, doğru, çok güzel görüyorsunuz sonra ne oldu?"

"Öteki Mendez öldürdü, kızla kaçtı. Kızın ismi... Buldum... Luizita; şimdi onları çok uzaklarda görüyorum."

"Dikkatli bakınız, Don Juan dö Montillo ne şekilde ve neden öldü?"

Dik tekrar bakar gibi başını eğdi. Kupanın üstünde kabarcıklardan başka bir şey göremiyordu. Devam etti:

"Zehirlendi. Oğlu, ve bir kadın... Oğlunun karısı... Onları soymak için zehirliyor... Kocasını farkına varıyor... Ona zorla o şaraptan içiriyor... Kadın bunu intikam almak için yaptı... Kazığı kuyuya kendi düştü..."

"Ya? Öyleyse çabuk söyleyin, Koyopan tacı ne oldu? Kaybolan kısımlar nerede?"

Dik kupanın üzerine tekrar eğildi. Nefesi kesilmişti; kabarcıklarla dolu sathın üzerinde kendi yüzünün aksini görüyordu. Bu bir akis miydi? Olamazdı, zira yüzünde maskesi vardı. Beltran kardeşleri izletayı bembeyaz bir çehre ile gördü... Kendini bir iskemlede, boynunda demir bir tasma geçirilmiş ve oturuyor gördü.

Bu insan boğmağa yarayan bir aletti.

Dik, gördüğü şeyler karşısında kendini kaybetti. Sinirlerine hâkim olamadı. Başındaki maskayı atarak bu menhus yerden kaçmak istedi.

Maskeyi başından çıkarıp attı. Şimdi yüzü meydana çıkmıştı.

Don Joze dehşetten bağırıyor, kadınlar da bağırmağa başladılar.

Don Joze, Dikin, maskesini çıkarmasına, mani olmak istemişti. Dik onu yumruklayarak ileriye atıldı. Kupa Don Jozenin elinden düşerek içindeki mayı merdivenlere döküldü.

Etraftan "bir beyaz! Bir beyaz!" Sesleri yükseldi; ihanete uğradı!

Dik, kendisini yakalamak isteyen ellerden kurtulmak için çırpındı, lakin kadınlar onu bir ilan gibi sürüklemeye başlamışlardı.

Dik, bir an kurtuldu. Don Joze Diki kurtarmak için boşuna yarıdım çalışıyordu.

Lakin kadınlar biraz sonra tekrar gullandılar.

Rahip, elinde bir bıçakla beklerken Don Joze bitab bir halde taşların üzerine çöktü.

Kadınlar onu mihraba doğru sürüklemeye başladılar. Dik'te mücadele edecek kuvvet kalmamıştı.

Rahip sabırla bekliyordu. Dik, karşısına geldiği zaman, anlaşılmasız bir şeyler söyleyerek kısa bir emir verdi.

Diki mermer masanın üzerine

Koyopan Tacı

Çeviren: HA-KE

Aşk ve Macera Romanı

3 NİSAN 1940 - No. 30

yatırdılar. Dik kurtulmak için tekrar çırpınd